

Oponentský posudek na rigorózní práci
Mgr. Jiřího Richtera na téma
„Vybrané druhy kriminality páchané pod vlivem
alkoholu a drog“

I. Kandidát předložil rigorózní práci čítající 122 číslovaných stran vlastního textu včetně seznamu zkratk, seznamu použité literatury a pramenů, dále shrnutí, abstraktu a klíčových slov v českém a anglickém jazyce. Vlastní text práce činí 109 stran. Zvolená problematika je aktuální. Trestný čin opilství, kterému se autor věnuje především, je jedním z možných řešení, jak může zákonodárce reagovat na činy spáchané v nepřičetnosti, kterou si pachatel přivodil zaviněně. Už to samo o sobě vede k teoretickým úvahám, proč a jak takovou osobu trestáme. Domnívám se, že i změny právních úprav v průběhu posledních 100 let ukazují, že je to téma stále živé. Patrně i z tohoto důvodu se především skutková podstata trestného činu opilství opakovaně stává předmětem pozornosti odborníků na trestní právo. Kromě opilství je vliv alkoholu a drog nezanedbatelný u mnoha dalších společensky škodlivých jevů, včetně ohrožení pod vlivem návykové látky nebo domácího násilí, kterému se autor věnuje též. Téma bylo vícekrát zpracováno.

II. Obsah práce tvoří kromě úvodu a závěru 8 kapitol dále podrobně členěných. Členění je přehledné a logické, leč jednotlivé kapitoly postrádají vzájemnou návaznost a větší provázanost. První část práce rozebírá některé návykové látky a věnuje se též úpravě institutu nepřičetnosti a zmenšené přičetnosti. Poněkud skokově následuje stručný historický exkurz a posléze platná právní úprava vybraných trestných činů. Nejvíce prostoru věnoval autor skutkové podstatě trestného činu opilství, které rozebírá teoreticky i na konkrétních kazuistikách, judikaturou vhodně doplňuje i jiné části práce. Oceňuji, že se teoretické konstrukce snaží promítnout do praktických příkladů.

Poté přechází k dalším vybraným oblastem, a to trestnému činu ohrožení pod vlivem návykové látky, pokračuje pohledem na domácí násilí v souvislosti s vlivem alkoholu a drog a krátce zmiňuje i některé další škodlivé jevy (chování na stadionech, sexuálně motivované trestné činy, trestné činy spojené s opatřováním prostředků pro získání drogy).

U problematiky domácího násilí se autor na rozdíl od ostatních částí práce věnuje stručně i procesním otázkám, a to institutu předběžného opatření podle § 76b OSŘ a vykázání dle zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR, a dokazování. Vhodné by proto bylo doplnit tuto část i alespoň několika slovy k trestnímu stíhání se souhlasem poškozeného. Co však považuji za velký nedostatek, je absence institutu předběžných opatření dle trestního řádu (zejm. § 88d a § 88e TR), zavedených do trestního řádu zákonem č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů, s účinností od 1.8.2013. Autor též zcela opomíjí úpravu předběžných opatření proti domácímu násilí

v zákoně č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, platném od 12.9.2013, a účinném od 1.1.2014.

III. Práce se řadí mezi práce standardní úrovně, a to jak po stránce obsahové, tak formální. Předkládané dílo je přehledně členěno. Autor hojně parafrázuje názory prezentované v odborné literatuře, přímé citace používá jen výjimečně (na str. 11 navíc chybí odkaz na citovaný zdroj). Autor využil zahraniční literaturu jen v minimální míře (1 monografie, 1 odborný článek). Množství použitých pramenů mohlo být nad rámec učebnic a komentářů výrazně širší s ohledem na tematické rozpětí práce (zejm. v oblasti domácího násilí). Celkově je patrné, že rigorozant se věnuje především tématu trestného činu opilství, ke kterému připojil stručně téma trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky a oblast domácího násilí a ještě stručněji zmínil některé další oblasti.

Autor se zamýšlí nad platnou právní úpravou, z hlediska de lege ferenda navrhuje snížení horní hranice trestní sazby u trestného činu opilství na 5 let a uvolnění protidrogové represe (bez konkrétnějšího návrhu). Práce se zabývá vybranými aspekty problematiky návykových látek poměrně komplexně (stručně uvádí charakteristiku některých návykových látek jako takových a historii úpravy zejm. trestného činu opilství, podrobněji rozebírá hmotněprávní úpravu, kriminologické aspekty, pachatele i oběť trestných činů páchaných pod vlivem návykových látek), tematické šíří ovšem odpovídá relativně povrchní zpracování.

Stylisticky a jazykově je práce na dobré úrovni, občasné gramatické a písařské chyby (čárka v souvětí, chybějící tečka atp.) nejsou četné. Považuji za vhodné autora upozornit, že poznámka pod čarou má být vždy zakončena tečkou.

IV. Otázky a náměty k obhajobě:

- **Jak konkrétně si autor představuje „uvolnění protidrogové represe“?**

V. Závěrem lze konstatovat, že předložená práce **splňuje obsahové a formální požadavky kladené na rigorózní práce**, a proto ji **doporučuji k ústní obhajobě**.

V Praze dne 25. února 2014

doc. JUDr. Tomáš Gřivna, Ph.D.